

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

44

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-23-0

BRNO 2003

9395458

BRNO 2003

280, -

PŘEHLED VÝZKUMŮ 44

Vydává:	Archeologický ústav AV ČR Brno Královopolská 147, 612 00 Brno E-mail: infor@iabrno.cz
Odpovědný redaktor:	doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
Redakce a příprava pro tisk:	Ing. Petr Škrdla, PhD., Mgr. Balázs Komoróczy, PhDr. Lubomír Šebela, CSc., PhDr. Jiří Doležel, Dana Gregorová, Alice Del Maschio
Na titulním listě:	Středověký hrádek Vratěnin, okr. Znojmo. Foto: Miroslav Bálek
Tisk:	Bekros
Náklad:	350 ks

© 2003 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

HVOZDEC (okr. Brno-venkov)

„Nad rybníkem“, JV obce. Neolit – eneolit (?). Ojedinelé nálezy. Povrchový průzkum.

Pravěký stěp a kus štípané industrie se podařilo najít při povrchovém sběru v trati „Nad rybníkem“ 250 m JV obce. Tyto nálezy indikují možné dosud neznámé sídliště z neolitu či eneolitu. Jde o jihovýchodní svah s nadmořskou výškou kolem 340 m n. m.

Martin Kuča, Milan Vokáč, FF MU Brno

Resumé

Hvozdec (Bez. Brno-venkov). „Nad rybníkem“, SO von der Gemeinde. Neolithikum – Äneolithikum (?). Einzelfunde. Oberflächenbesichtigung.

KLADERUBY NAD OSLAVOU (okr. Třebíč)

„Na vlčinském“, 1,5 km V středu obce. LnK. MMK. Povrchový průzkum.

Novou pravěkou lokalitu se podařilo objevit na táhlém JV návrší s traťovým názvem „Na vlčinském“, obtékaném z jihu potokem směřujícím od Kladerub, který se pod hradiskem „Skřipina“ vlévá do Oslavy. Na severním okraji lemuje návrší řeka Oslava. Nadmořská výška se pohybuje v rozmezí 356-364 m, katastrálně patří území Kladerubům a vzdálenost od obce je asi 1 km na východ (ZM 1:10 000 mapa 24-33-08, 50 mm V s. č., 175 mm J s. č.). Podloží lokality tvoří jednak sprašová návěj, jednak blíže nedatované šterkovité sedimenty, v jejichž valounovém podílu se objevuje rohovec, křišťál a záhněda jako možné suroviny vhodné pro výrobu ŠI.

Nejstarší osídlení je z období paleolitu. Recentně zlomená patinovaná čepel s ohlazenými hranami (opotřeben?) ze SGS nebo rohovce typu KL II. Nevýrazné stěpy z neolitu jsou z jemně plavené hlíny s organickými příměsemi, upomínají na kulturu s lineární keramikou, další horizont osídlení pokračuje v kultuře s moravskou malovanou keramikou. Pro kulturu s MMK svědčí zlomky keramických nádob, které byly zhotoveny z hmoty se silnou příměsí písku (zlomek mísy na nožce, zlomek nožkovitého dna a část ucha). Na některých kusech je patrné použití slídy (muskovitu) v keramické hmotě. Kamennou industrií představuje štípaná a broušená industrie. Surovinami jsou rohovce typu Krumlovský les obou variet, křišťál, křemičitá zvětralina hadců – plazma, SGS či SKJ. Rohovec typu KL I – 6 úštěpů (1 s vrubem a 1 z hrany jádra) a úštěpek, 2 jádra (úštěpové a úštěpovo-čepelové), čepel, zlomená čepel s retuší, čepelka, zlomené nehtovité škrabadlo, srpový lichoběžník, KL II – 10 úštěpů, 5 čepelí (1 s boční retuší), téžní plocha jádra, srpový lichoběžník, čepelka, úštěpek, zlomená čepelka, škrabadlo na zlomené čepeli, čepelové a úštěpové jádro a zlomek jádra, přepálená industrie – čepelové jádro, 4 úštěpy, 3 čepelky (1 s příčnou retuší), křišťál – zlomek mikrojádra a osekání kousek se zbytky valounového povrchu, SKJ nebo SGS (?) – čepel s jemnou boční retuší. Dva zlomky zelené břidlice doplňují hmotný sortiment neolitického sídliště.

Dva ořehe tuhové střípky pokryté zbytky hnědé engohy (1 z podhrdlí) jsou patrně mladohradištního stáří.

Pravděpodobně samostatná je koncentrace neolitické keramiky (příměs písčitého ostřiva) a štípaných artefaktů

v trati „Na pláňkách“ asi 400-800 m od výše popsaného sídliště. Místo nálezu je na výrazném JV sprašovém svahu v nadmořské výšce 372-393 m (24-33-08, 120 mm V s. č., 210 mm J s. č.).

Z nedaleké trati „Padělky“ (0,5 km SZ od popisované lokality na stejném JV svahu s rozvětralým skalním podložím, mapa 24-33-08, kolem bodu 170 mm V s. č. a 250 mm J s. č.) pocházejí nálezy neolitických kamenných nástrojů. Některé se přímo spojují s pobytem nositelů kultury s lineární keramikou v okolí obce (Koštuřík a kol. 1986, 196).

Podle výše uvedených skutečností lze předpokládat, že jde o jeden sídelní neolitický areál na JV svahu, který je protažen v délce 2 km. To podporují i početnější nálezy kamenné broušené industrie z hlínku bývalé cihelny při S okraji Kladerub pod tratí „Padělky“, které zde byly zjištěny ve 40.-50. letech 20. století.

Za informaci děkujeme St. Koláčnému z Kuroslap (okr. Třebíč).

Milan Vokáč, Martin Kuča, FF MU Brno

Resumé

Kladruby nad Oslavou (Bez. Třebíč). „Na vlčinském“, 1,5 km O vom Mitte der Gemeinde. LBK. MBK. Oberflächenbesichtigung.

KRALICE NAD OSLAVOU (okr. Třebíč)

Při JV okraji stanice ČD. Neolit. Povrchový průzkum.

Na severovýchodním svahu 100 m V od železniční stanice je v terénu patrné pár narušených objektů (ZM 1:10 000 mapa 24-33-04, 55 mm Z s. č. a 33 mm S s. č.). Při bližším ohledání se podařilo získat velmi málo otřelých keramických fragmentů a několik kusů štípané kamenné industrie, z níž vyniká čepelka vyrobená z křemičité zvětraliny hadců – plazmy. Dále se objevil úštěpek z rohovce typu KL I a srpová čepelka z rohovce typu KL II.

Jen 200 m JZJ odtud se nad levou stranou silnice do Březníka na JZ svahu (24-33-04, 48 mm Z s. č., 55 mm S s. č.) našla další malá koncentrace neolitického materiálu indikující zřejmě pozůstatky neolitického objektu. Objevil se zlomek dna nádoby z bahniště „slídového“ keramického těsta, další drobné střípky a čepelový úštěp z rohovce typu KL I.

Obitý úštěp z rohovce typu KL II je z plošiny 150 m J od první koncentrace (24-33-04, 54 mm Z s. č., 49 mm S s. č.). Z téhož místa je i zlomek podhrdlí nádoby s obvodovou lištou z hmoty s příměsí písku a tuhy snad z latěnu.

Předběžně se jedná zřejmě o menší neolitické (eneolitické?) sídliště, které leží téměř na okraji pravěké sídelní oikumeny v nadmořské výšce 402-409 m.

Martin Kuča, Milan Vokáč, FF MU Brno

Resumé

Kralice nad Oslavou (Bez. Třebíč). Beim SO Rand der Station der Tschechischen Bahne. Neolithikum. Oberflächenbesichtigung.